

MEIDÄN
**tari
na**

Parasta Pohjoisesta – paikalliset raaka-aineet ja käsityörittäjäys
Ohjekirja tarinallistamisesta

Parasta pohjoisesta

Tarinallistamisen taika - Miksi sinun kannattaa tarinallistaa?

Tarinallistaminen, eli yrityksen toiminnan muotoilu tarinaksi, on suhteellisen uusi juttu lappilaisessa yritystoiminnassa. Siksi esittelemme tässä ohjekirjassa neljän lappilaisen yrittäjän esimerkin voimin, miten myös sinä voisit tunnistaa ja rakentaa yrityksellesi tarinan, joka lähtee rakentumaan yrityksesi omaksi käyntikortiksi asiakkaille luoden yritystoimintaasi uutta puhtia, herättäen myös tuotteittesi ja palveluittesi suunnittelun uuteen vireeseen ja lisäksi näin myös iloisesti solisevaa kassavirtaa.

Miksi sinä tarinallistaisit yrityksellesi tarinan?

- Tarinallistaminen antaa sinulle sekä tuotteillesi ja palveluillesi voimaa! Tarina saa ihmiset kiinnostumaan yrityksesi toiminnasta, osallistumaan ja sitoutumaan yrityksen tarjoamiin tuotteisiin ja palveluihin. Erottuvan tarinan ansiosta asiakkaiden on helpompi tunnistaa yrityksesi tuotteet ja palvelut kilpailijoihastasi.
- Tarinasi luo yrityksesi kehittämiselle strategisen suunnan, joka helpottaa tuotteistamista, kaupallistamista ja helpottaa kokonaisuuksien hallintaa ja markkinointia.
- Tarinallistaminen antaa yrityksellesi persoonallisen kuvan. Tarina on osa asiakkaittesi palvelukokemusta ja hyvällä tarinalla yrityksesi jää elämään asiakkaiden mieleen. Erinomaisella tarinalla voit synnyttää yritystoiminnastasi ilmiön!

Tarinallistaminen vaatii sinulta kolme tärkeää seikkaa, jotta saat varmasti löydettyä luovuutesi rajat: kokeilemista, heittäytymistä ja erottautumista.

Tarinan käsikirjoituksessa tulet tarvitsemaan mielikuvitustasi, sekä fiktiivisen tarinankerronnan eli sadunkertojan taitojasi, eikä tässä asiassa draamakaan ole huono vaihtoehto. Menetelmässä on hyvin tärkeää yhdistää sekä faktaa että fiktiota.

Tarinalla on tarkoitus tarjota asiakkaillesi mieleen jäävä, aito paikallinen elämys.

Käsissäsi on yleisluontoinen ohjekirja, jonka tarkoituksena on parantaa alueemme käsityö- ja luonnontuotealan sekä muiden paikallisia raaka-aineita hyödyntävien yritysten markkinointia ja myyntiä tarinallistamisen kautta. Ohjekirjassa tuomme esille tarinallistamisen merkityksen yrityksen liiketoimintaan, innostamme yrittäjiä tarinallistamaan, nostamme esille hyvän tarinan elementtejä ja esittelemme tarinallistamisen esimerkkinä alueemme neljälle yritykselle luotuja tarinoita ja myös yhtä yhteistä tarinaa. Haluamme korostaa myös yhteistyön merkitystä lappilaisten yrittäjien keskuudessa.

Toivomme, että tämä ohjekirja innostaa ja ROHKAISEE sinua tarinallistamaan omaa yritystoimintaasi.

Julkaisija:

Leader Pohjoisin Lappi ry

www.pohjoisinlappi.fi

Jakelu:
Leader Pohjoisin Lappi ry:n
toiminta-alueen yritykset
2020

Tekstit, ulkoasu, toimitus:
Disainari / Tanja Sanila

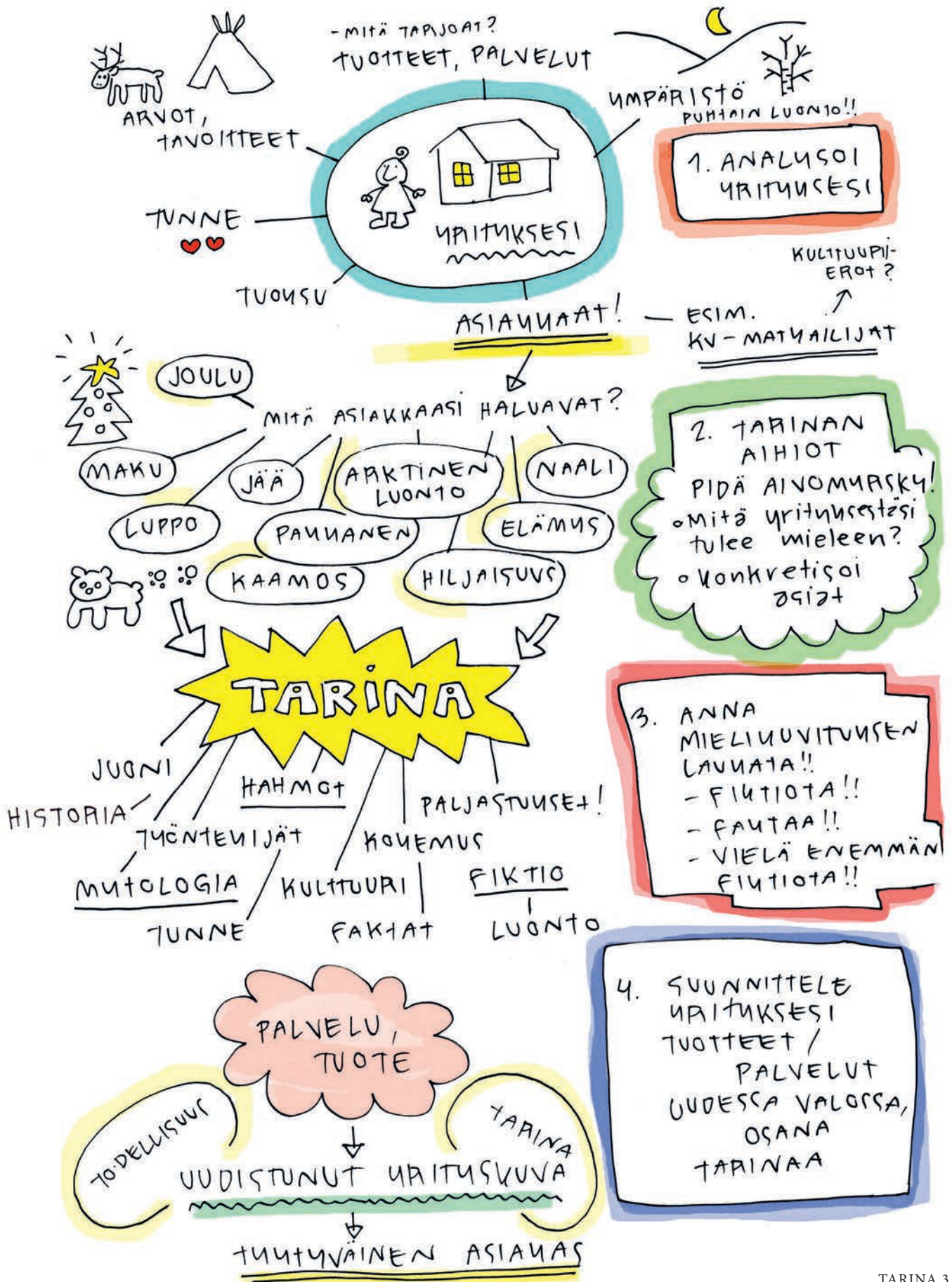
Valokuvat, kuvitukset:
Disainari / Tanja Sanila

Kannessa: Ritva Hannuniemi
-Pulsa, Vauhtitassun kennel.

tanja@disainari.fi

ABC

Tarinallistamisen lyhyt oppimäärä

Mitä on tarinallistaminen?

Mitä etua tarinallistamisesta olisi sinun yritystoiminnallesi ja kuinka voisit päästä alkuun kehittäessäsi tarinaasi ja sitä kautta tuotteidesi sekä palveluittesi vetovoimatekijöitä? Miksi sinä et tarjoaisi tarinallistamisen supervoimia myös asiakkaillesi?

Tarinallistaminen voi kuulostaa erikoiselta ja epä-määräiseltä termiltä, mutta yksinkertaisuudessaan se on jo jonkin olemassa olevan asian saattamista uuteen tarinamuotoon. Maailmalla on lukusia esimerkkejä onnistuneista tarinallistamisista. Sillä luodaan asioille uusi merkitys ja tuote tai palvelu voidaan nähdä ihan eri valossa. Näin se jää mieleen eikä tunnu enää niin etäiseltä.

Kaiken lähtökohtana yrityksen tarinalle on toki yrityksen itsessään ja pohjatyönä selvitetään ensin se, minkälainen maailma yrityksen ympärille rakentuu? Kun tarina löytyy, loppu onkin puhdasta mielikuvituksen laukkaa.

Hyviä esimerkkejä tarinallistamisesta löytyy matkailualalta myös Lapista, josta löydämme muutamia tarinoihin pohjautuvia elämyskyliä aktiviteetteineen. Esimerkiksi Kittilän Leviltä löytyy aivan omanlaisensa tarinanäyttämö eli todella tasokas Hullu Poro -kokonaisuus, jonka vetovoima matkailijoiden keskuudessa on suuri. Hullu Poro- perheeseen kuuluu myös Könkään kylässä sijaitseva Tonttula, joka on elämyskylä aktiviteetteineen ja jonka kiinnostavuus perustuu tarinoihin, kulttuuriin, fantasiaan, satuihin ja mytologiaan. Tonttula mainostaakin olevansa ”luonnon oma huvipuisto, jossa ihminen ja luonto ovat yhtä ja ajalla ei ole merkitystä”.

Hullu poro -kokonaisuuden ydintarina on seuraava:

”Sinä iltana 1960-luvulla Päivikki oli palaamassa koulusta kotiin. Revontulet loimottivat Könkään kylän yllä. Taivaanvalkeat loistivat kirkkaampina ja voimakkaampina kuin koskaan ennen. Pohjoisen taivaan yllä juoksi kaksi poroa, sininen ja valkea. Näistä sinisen poron henki tuli myöhemmin tunnetuksi Hulluna Porona. Siitä sai alkunsa Levin lumovoima, joka vuosien saatossa kasvoi nykyiseen muotoonsa. Mutta se toinen, valkea poro, lensi kauemmas taivaalle ja muuttui kotkaksi. Tuo kotka laskeutui aitan katolle merkiksi tulevasta muutosvoimasta. Näin erityisenä ja suojeltuna tunnetuksi tullut paikka sai nimekseen Taivaanvalkeat. Levillä kohtaat halutessasi molemmat porot: sinisen Hullun Poron, joka rokkaa kanssasi aamuun, tai valkean Taivaa valkeiden poron, joka pitää huolen koko perheestä, kropasta ja sielusta.”

(Kalliomäki, A. 2014. Tarinallistaminen - Palvelukokonaisuuden punainen lanka. 145-146)

Tarinallistamisessa tärkeintä on saada itse työ tehtyä eli, kuten edellisessä esimerkissä, saada tarina osaksi yrityksen liiketoimintaa. Hullu Poro -kokonaisuudessa on tehty näin alusta alkaen. Asiakkaan kokema tunnelma ja kokemus on tarinallistamisen avain.

Tarinallistamisesta on etua yritystoiminnassasi.

Tästä päästäänkin tärkeään osakokonaisuuteen tarinallistamisessa. Kun luomme tarinan ja otamme asiakkaan siihen mukaan, niin palvelun/tuotteen täytyy olla laadukkaasti ja hyvin tehty, jotta asiakas saa sitä mitä mielikuvissaan odottaa siitä saavansa. Tarinalla luomme toki lisäarvoa ja positiivista henkeä tapahtumaan, mutta kaikkein tärkein on silti itse tuote ja sen tuoma kokemus.

Mihin tarinallistaminen sitten yltää? Voidaan puhua tarinalähtöisestä kokonaissuunnittelusta eli kun on keksitty ja tehty hyvä tarina, kaikki palvelun/tuotteen kehitys ja suunnittelu lähtee sen jälkeen tarinasta käsin. Sillä saadaan tuotesuunnitteluun/palveluun tunnetta ja näkyvyyttä. Näin sitä on helpompi myydä, sillä esimerkiksi matkailijat tulevat mielellään tutustumaan uteliaina juuri tarinan ympärille rakennettuun palveluun.

Tarinalla voimme siis tuoda näkyvyyttä ja haluttavuutta sekä esitellä yrityksen identiteetin ja olemassaolon, jolloin voimme erottua joukosta. Palvelut muotoillaan toteuttamaan tarinaa ja näin yrityksen tarjoama palvelu herää eloon kuin itsestään. Se, kuinka syväälle asti palvelut muotoillaan tarinan tukemana, on aina tapauskohtaista. Esimerkkimme Hullu Poro- kokonaisuudesta tiedetään, että jokainen detalji kokonaisuudessa tukee tehtyä tarinaa heidän asiakkailleen tarjoamissa palveluissa: mm. tunnelma, sisustus, henkilökunnan vaatetus, luontoon rakennetut satu- ja taidemetsät - kaikki on suunniteltu ja rakennettu samaan teemaan eli ydintarinaa sopiviksi. Esimerkiksi Tonttulan vetovoima matkailu- ja majoituskohteena voisi olla varmasti täysin toinen ilman tätä kaikkea tarinallistetun satumaailman tuomaa taikaa.

Tarinallistamisen hyödyt tulevat selkeimmin esille siten, että asiakkaat tunnistavat yrityksen helpommin ja kun tarina on myös osa asiakkaan palvelu - se jää mieleen. Näin siitä on helpompi puhua ja kertoa myös muille. Tarina alkaa lopulta elää omaa elämäänsä ja kehittää myös itse tuotetta tulevaisuudessa asiakaskokemusten perusteella.

Miksi et siis itsekin tarjoaisi tarinallistamisen supervoimia asiakkaillesi? Olemme varmoja että esimerkiksi kansainväliset matkailijat haluavat kohdata luonnon ihmeet ja Lapin tarjoamat uudet nähtävyydet ja seikkailut kuten lapsina. Parasta tarinallistamisessa onkin sen taianomaisuus, ilman ennakkoluuloja.

Seuraavilla sivuilla esittelemme neljä yrittäjää Leader Pohjoisin Lappi ry:n toiminta-alueelta. Heillä kaikilla on vahva usko yritystoimintaansa ja he haluavat kertoa tuotteidensa ja palveluidensa ilosanomaa myös sinulle tämän tarinallistamisen ohjekirjan kautta.

Nämä yrittäjät tietävät jo että Lapissa tarvitaan taitoa ja tekoja, ei vain selvityksiä elinvoimaisuudesta tai toiveista matkailun ympärivuotisuudelle. Avain meidän kaikkien hyvinvointiin ovat paikalliset yrittäjät sekä heidän välisensä yhteistyö.

Toivotamme sinulle lukuiltoa ja ahaa -elämyksiä, sekä uskoa alueemme arktiseen osaamiseen, jota täällä riittää!

Täällä Lapissa tarjoamasi tuote tai palvelut eivät ole vain kappalemääriä ja euroja, vaan ennenkaikkea elämyksiä ja kokemuksia - arvoja itsessään.

Perusfaktat yrittäjistä eli tarinallistamisen pohja:

Ritva ja Reija ovat koiravaljakkomatkailuyrittäjiä, jotka huokuvat intoa ja tarmoa yhdessä liki kuudenkymmenen vetokoiran kanssa. Luonnonläheisen ilonsa yrittäjät haluavat jakaa tarjoamalla asiakkaille kokemuksen, joka jää mieleen ja jonka aikana kiire unohtuu.

”Emme halua tarjota mitään liukuhinnatoimintaa vaan yksilöllisen kokemuksen joka muistetaan”, tokaisevat yrittäjät lähes yhteen ääneen.

”Me tarjoamme jokaiselle asiakkaalle oman yksilöllisen tapahtuman, joka syntyy yhdessä asiakkaan kanssa. Haluamme, että sekä koirat että asiakkaat voivat hyvin pitkän päivän jälkeen.”

Savukoskelta RITVA HANNUNIEMI-PULSKA ja REIJA AALTONEN Vauhtitassun kennel

Vuotsosta poronlihan tuottaja ANTTI ÄÄRELÄ

Saamelaisjuuret omaava Lapin paliskunnan poroisäntä kulkee päivät ulkona ja uskoo vahvasti kehitykseen ja yhteistyöhön. Ulkoilmassa ikänsä leipänsä ansainnut Antti keskustelee luomuruuasta itsestäänselvänä kotiruokana, jota soisi kaikille. Kaikesta voi aistia kuinka tärkeänä Antti pitää kotiseutuaan ja sen luontoa, jota kohdellaan hellällä kädellä, kuten siellä elävän ja kulkevan kuuluu.

Äärelällä on tuore lihanleikkaamo kotinsa tontilla ja sieltä tullaan tulevaisuudessa jakamaan varmasti poronlihaa ja ehkä myös luomuruokaa ympäri maakuntaa, siis lähiruokaa, joka on ekologisesti tuotettu paikallisista antimista ja valmistettu laadukkaalla lappilaisella työllä loppuun saakka. Asiakas tietää, mitä on ostanut, kun Antin antimia tulevaisuudessa hankkii vuodenaajoista riippumatta.

Omasta pajasta haaveileva kädentaitaja, jonka töitä ja kädenjälkeä ei voi kuin ihailla samalla, kun kuuntelee Katerinan päämäärätietoista suunnittelua kohti tulevaisuutta. Pienestä pitäen käsillään töitä tehnyt Katerina on maailmankansalainen, joka osaa useita kieliä ja muokkaa varmasti käsillään maailmaa.

Tulevaisuudessa siintävät käsityönäytökset ja paikallisesta poronnahasta tehdyt laukut ja säilytysratkaisut, joiden tekemiseen Katerina on saanut oppinsa pienestä pitäen sukunsa vanhoilta käsityöntaitajilta ja nyt viime vuodet saamelaisilta appivanhimmiltaan. Katerina haluaa tehdä laadukasta työtä, joka hyödyntää sekä materiaaleissa että markkinoinnissa paikallista tietotaitoa, mutta on samalla maailmanlaajuinen ja hän näkeekin töidensä tulevaisuuden markkinat hyvin laajalla alueella.

Inarista käsityöyrittäjä KATERINA MUSTONEN

Pitkänlinjan yrittäjätaustan omaava Tuula kohottaa pullatkin positiivisuudellaan Kemijärvellä sijaitsevassa kotoisassa Kiuaspullan leipomossa, jossa jauhot pölyävät ja nauru raikaa uunien lämmössä päivän askareiden keskellä. Kiuaspulla on vuodesta 1984 asti toiminut leipomo, jonka toimitilat sijaitsevat Kemijärvellä. Tuulasta tuli yrityksen omistaja vuonna 2017. Kiuaspullan herkut kattavat laajasti Keski-Lapin kairojen halki aina tuntu-reille saakka.

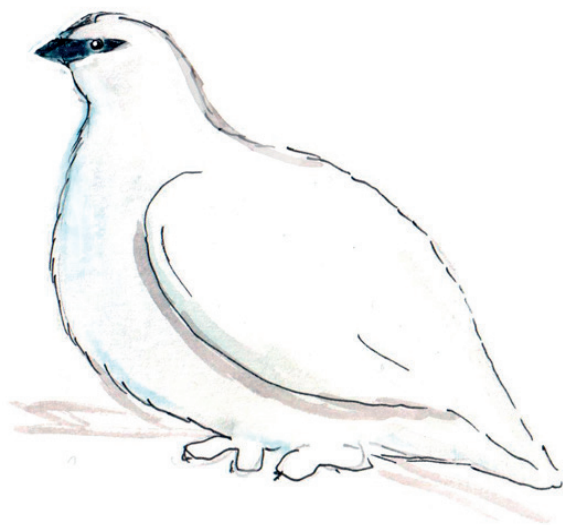
Kiuaspulla työllistää paikallisia ja lähialueilla asuvia mm. leipomo-kondiittorialan ammattilaisia. Vuosien varrella leipomo on luonut leipureista osaavien työntekijöiden verkoston ja toimivan jakeluverkoston, joiden avulla se kykenee vastaamaan suurempiinkin haasteisiin, yhteistyössä alueen muiden yrittäjien kanssa.

Kemijärveltä leipomo KIUASPULLA Oy TUULA LEHTOLA

Kahdeksan vuodenajan ystävät

- Osa tarinaa?

Tämä on tarina pohjoisesta ja sen kahdeksasta vuodenaikasta, sekä niistä neljästä pohjoisessa asuvasta luotettavasta ystävästä, jotka lähtivät kehittämään ja uudistamaan kotipaikkaansa Pohjolaa. Jo kauan sitten oli huomattu, että Pohjola oli yhä suosittu paikka kaikenlaisille kulkijoille ja ystävien mielestä jotain oli tehtävä, jotta kaikki muistaisivat ottaa vastuunsa lainassa olevasta ympäristöstään. Lisäksi chartereiden eli muuttolintujen käynti alueella oli lisääntynyt erityisen paljon varsinkin sesonkiaikoina. Lisäksi Pohjolassa yleisesti toivottiin, että muuttolintuja näkyisi ympäri vuoden - kaikkina Pohjolan kahdeksana vuodenaikana.

Kiiruna - tuo karujen tunturialueiden kasvatti, ihmetteli usein itseksensä kuinka uskaliaita ulkopuoliset muuttolinnut olivat kulkiessaan hänenkin hallinnoimillaan alueilla - ilman minkäänlaista suojaa ja lämmintä vaatekappausta! Kiiruna oli monesti lumikiieppinsä suulta katsellut, kuinka muuttolinnut olivat värisseet järven jäällä, kun eivät olleet ottaneet matkalleen mukaansa riittävää määrää vaihtovaatteita ja tarvikkeita. Kiirunan mielestä muuttolinnoilla oli mitä kummallisempia viritelmiä ja muotijuttuja kyllä somenäkyvyyteen, mutta heillä ei ollut kairankulkijoina edes kunnan kuljetusreppuja joissa pitää tarvittavia välineitä tai vaihtovaatteita.

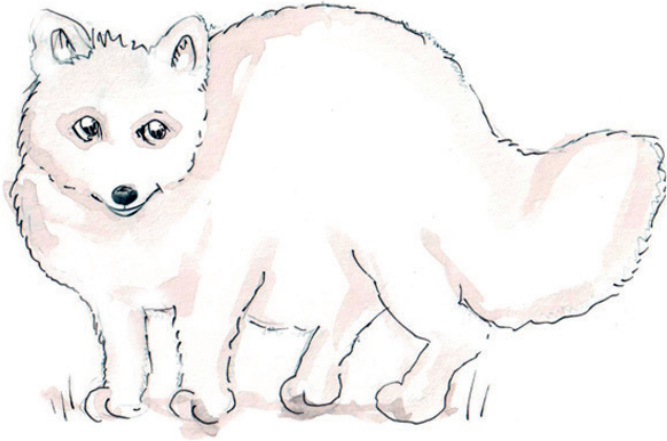

Kuukkeli taas seurallisena ja rohkeana lintuna viihtyi aina siellä missä oli väkeä ja nuotiotuli pärski liekkejään kohti taivasta. Luultavimmin se oli kuullut monet huikeat tarinat iltanuotiolla samalla, kun oli saanut maistaa monenlaisia herkkuja. Kuukkeli olikin siksi oikein perehtynyt Pohjolan lihaherkkuihin ja tiesi monta salaista tarinaa ja reseptiä.

Hänen ammattitaitonsa oli vertaansa vailla, kun se ruokki monia suita Pohjolan herkuilla kuten porolla ja myös vegaanisilla vaihtoehdoilla täällä Pohjolan niukilla kasvumailla.

Ystävyksistä **sopuli** oli vaeltanut ikänsä pitkin Pohjolaa ja tiesi kokemuksesta paljon mitä moni muu ei osannut edes aavistaa. Se oli ollut monessa mukana ja ymmärsi luontoäidin antimien tärkeyden silloin, kun oli paljon ruokittavia suita. Olihan se useissa massavaelluksillaan nähnyt yhteistyön tärkeyden etenemisen takaamiseksi. Sillä oli paljon sanottavaa monesta, mutta ruokapuoli oli erityisen lähellä hänen sydäntään. Leipurina sopuli oli vertaansa vailla ja hänen herkkunsa tunnettiin tuntureita myöten.

Ystävästä **naali** oli liikunnallisesti lahjakas, sekä hyvin tarkka ravinnostaan ja kotiseudustaan. Hän oli kiinnostunut ystäviensä keskusteluista ja halusi tietää, olisiko heillä uusia ideoita siihen, miten selvittää tunturiolosuhteissa eli siellä missä oli niukalti ravintoa ja vaihtoehtoja vähän? Olihan hän välillä jäädä muiden kettueläinten jalkoihin kotiseudullaan. Naalille tärkeintä oli terveelliset elämäntavat ja liikunnallisuus. Voisiko hän saada muuttolinnut harrastamaan Pohjolan lajeja myös sesonkiajan ulkopuolella?

Ystäväysten tarkoitus on edesauttaa chartereilla Pohjolaan tulevien **muuttolintujen** hyvinvointia heidän matkoillaan. Muuttolintuja on sesonkiaikoina paljon, mutta ystävykset toivovat saavansa palvelua heitä jatkossa myös läpi vuoden.

Siksipä nämä neljä ystävästä eli sopuli, kuukkeli, naali ja kiiruna päättivät lyödä viisaat päänsä yhteen ja auttaa oman tietotaitonsa ja paikallisuutensa avulla alueelleen tulevia muuttolintuja Pohjolassa olevien kahdeksan vuodenajan mukaan, sillä jos vuodenaikojakaan ei kunnioitettu niin hukalla oli tapana sellaisen perinnettä. Naali tiesi tämän henkilökohtaisesti, sillä hän oli kohdannut monta petoa aikoinaan ja selvinnyt niistä äärialueilla tietotaitonsa avulla.

Ystävyksien mielestä Pohjolassa asuvilla paikallisilla ja myös sinne chartereilla tulevilla muuttolintuilla täytyy olla tarjolla laadukkaita, ympäristöystävällisiä, sekä turvallisia tuotteita ja palveluita, jotta he kaikki varmasti näkisivät alueen luonnon tärkeyden ja voiman ja sen, kuinka arktinen luonto pystyy tarjoamaan läpi vuoden - läpi kahdeksan vuodenajan - monenlaisia elämyksiä ja nautintoja, joita vain Pohjola voi ylläpitää.

Se että kaikkea yhdisti täällä Pohjolassa jokin satumainen, revontulien ja sääskien kertoma tarina, oli kuulemma kuukkelin keksimä. Näin tiesi sanoa sopuli, joka ei itsekään vielä ymmärtänyt miksi hän aika ajoin lähti pitkille massavaelluksille ilman mitään hyvää syytä ja havahtui usein toisella puolella Pohjolaa.

Naali oli taas vakuuttunut, että tämä kaikki oli kiirunan kertomaa, sillä yleisesti tiedettiin, että kiiruna oli peloton kulkija, jonka höyhenasut muuttuivat vuodenaikojen mukaan. Kerrottiin että kiiruna olisi uskaltanut lähestyä Pohjolaa kysyäkseen kaiken syistä. Ystävykset tiesivät että kaikelle oli syytä eikä mitään tehdä turhaan.

Pohjolaan oli aikoinaan luotu kahdeksan vuodenaikaa, jotta kaikki me muistaisimme elävämme alati muuttuvassa maailmassa, jota luonto hallitsee erilaisin mahtavien voimien kaikkina näinä vuodenaikoina.

Tarinan siemenet:

**Kiiruna - niukasta kaunista
& Katerina**

Katerinan tavassa asennoitua elämään näkyy jotain alkukantaisen kaunista, luontoa kohtaan syntyvää kunnioitusta ihan niin kuin niukkaankin arktiseen luontoon sopeutuvalla kiirunalla. Maailmalta itsensä Inariin löytänyt käsityöntaitaja on kehittänyt itselleen tavan olla yhteydessä luontoon siten, että se vetää vertoja jopa kiirunan rohkeudelle. Kiiruna on kyllä kesäasussaan peloton ja lähestyy kulkijaa, ikään kuin tietäen ettei hänelle käy mitenkään. Talvella asu vaihtuu valkoiseksi suojaväriksi, jonka avulla se tarvittaessa katoaa lumeen. Miten hyvin se hyödyntääkään luonnon vuosirytmisiä omassa elinpiirissään. Katerina, joka haluaa hyödyntää luonnonmateriaaleja käsityöissään, on ymmärtänyt tämän luonnon kiertokulun ja osaa hyödyntää sen eri aikoina tarjoamia mahdollisuuksia. Materiaalit vaihtuvat ajan mukaan.

”Täytyy olla haaveita ja tavoitteita, minulla ne liittyvät käsityöhön ja luontoon”, Katerina kertoo. ”Olen arktisen alueen käsityöläinen, joten minun täytyy osata hyödyntää täällä olemassa olevaa ympäristöä ja kunnioittaa sitä. Välillä on kylmä ja välillä lämmin”.

Kiiruna elää arktisella alueella ja osaa kyllä suojautua kylmältä, vaikka lumikieppiin menemällä, mutta silti kylmyys ei ole sen elinehto vaan se viihtyy myös lauhemmillä alueilla, metsänrajassa. Se on sopeutuja. Tämän on Katerinakin oivaltanut ja siksi hän pitää maailman ovet myös avoinna. Useita kieliä osaava käsityöläinen onkin jo saanut kansainvälisiä suhteita ja on luomassa jotain paikallista maailmalle.

Pohjolassa ei ole nähty vielä kaikkea, kiirunakukkokin peittää edelleen naamiolla talvisin silmänsä, jotta ei heti kaikkea paljastaisi. Se jättää aina kevääksi jotain kerrottavaa ihan niin kuin Katerinakin omassa tarinassaan, jossa kaikki sivut eivät ole vielä auenneet, vaan matka on vasta alkamassa.

**Kuukkeli - jätkänlintu
& Antti**

Kuukkeli oli puhuttanut Antti Äärelän mieltä monesti, kun hän oli keiteltyt nuotiolla kahveja pelkkä taivas kattona. Miten tuo onnenlinnuksikin kutsuttu kaveri löysikään aina paikalle tähteitä etsimään. Se on oikea lähiruuan löytämisen mestari. *”Sanovat metsän voivan hyvin, kun näet kuukkelin siellä pörähtelevän oksalta toiselle. Kaipa se paikkansa pitää”*, Antti sanoo ja heittää kuukkelille taas makupaloja.

”Mitä jos sitä saisi kulkea kuukkelina läpi pohjolan vuodenaikat? Oppisiko sitä jotain uutta tästä kauniista luonnosta, näkisi monet kulkijat ja kunnioittaisi jokaista erilaista hetkeä, jonka luontoäiti tarjoaa. Saattaisi sitä kuulla salaisuuksiakin”, sanoo Antti hymyillen samalla, kun kaataa kahvia kuksaan. *”Kyllä sitä ainakin näkisi minkälaisilla eväillä kulkijat pärjäävät täällä pohjolassa ja pääsisi maistamaan erilaisia herkuja”.*

Onhan se kuukkeli utelias, mutta hiipii silti luonnossa ihan kuin henkiolento, eikä sen tuloa edes huomaa aina. Ihan kuin se olisi aina ollut siinä ja taitaa tietää enemmän kuin meille näyttää. Liekö se jonkinlainen pohjolan tarkkailija, jonka luonto on palkannut vahtimaan kulkijoita. *”Se on vähän niin kuin minä, pakotettu kulkemaan täällä paljon vartijana”* Antti pohtii. *”Mutta on minun kuitenkin vielä kuljettava ennen kuin sen kaikki tempot opin tunnistamaan”*, Antti miettii samalla kun potkii nuotion lumella sammuksiin.

Ehkä ne Antinkin tuotteet joku päivä luovat yhtä syväkäden tunnelman vanhassa luppometsässä vaeltavalle kulkijalle, joka kohtaa tuon pohjolan vartijan pyrähtelemässä iltanuotion ympärillä. Muista vain palkita se joka kerta, niin metsä sinua siitä kiittää, etkä jää mitään velkaa pohjolalle.

Aitojen elämysten ammattilaiset

**Naali - pohjolan opas
& Ritva ja Reija**

Ritva ja Reija puskevat eteenpäin koiravaljakollaan metrisessä lumessa Savukosken talvisessa maailmassa. Nämä koiravaljakkomatkailuyrittäjät, jotka haluavat tarjota rauhallisen ja luontoa huomioivan kokemuksen kaikille, näyttävät yhtä salaperäisen voimakkailta koirineen kuin naali, joka elää ja selviytyy niukassa tunturiympäristössä etsien ruokansa useista eri lähteistä, kuten nämä yrittäjätkin tekevät. *”Leipä on tullut pöytään koko ikämme monen eri työn kautta”.*

”Olemme uudistaneet toimintaamme ja nykyisin meillä on myös kesään liittyvää koiraohjelmaa ja sitä on tarkoituksemme koko ajan lisätä,” yrittäjät sanovat. Jotenkin heidän puheistaan käy heti ilmi sopeutuminen, jonka avulla naalikin pärjää arktisessa maailmassa.

Luonnon kunnioitus on läsnä yrittäjien puheissa aina ja on kuin he eivät paljastaisi edes kaikkea, minkä ovat oppineet luonto-Äidiltä, kun ovat sen kanssa töitä tehneet. Syvä läsnäolo ja kanssakulkijan huomioiminen ovat näissä yrittäjissä jokapäiväistä. Emme voi muuta kuin ihailla sitä kosketuksen taikaa, jolla he ennen valjakkoajelua pukevat koiransa. Mitään ei tehdä sattumalta taikka turhaan näiden yrittäjien toimesta - ihan niin kuin pohjolassa on aina ollut. Ei naalikaan pärjäisi arktisilla alueilla ilman, että se olisi täydellisesti sopeutunut kylmiin ja karuihin olosuhteisiin. Sen ruumiinrakenne minimaalisesti lämpöä luovuttavine ulokkeineen on evoluution kautta kylmään kehittynyt ja kasvanut. Sen korvat ovat pienemmät kuin lämpimillä alueilla elävillä serkuksilla.

Ovatko Ritva ja Reija kuulleet metsän hengiltä jotain, kun ovat näin lähellä luontoa? Onko heille kerrottu salaisuus, jonka tiedetään kuljettavan kulkijoita pohjolan kaamoksen yössä. Sen pääset ehkä kokemaan, kun astut näiden yrittäjien kyytiin. On se sitten talvisen kylmänä yönä, jolloin kuu ja revontulet valaisevat tietä, taikka lämpimänä kesäyönä, kulleroiden hulmutessa joen rannoilla. Aina siellä tuntuu joku kulkevan valjakon edellä - ikään kuin oppaana. Näin minulle kerrottiin.

**Sopuli - iloinen kulkija
& Tuula**

Tuula heittää kotoisassa Kiuaspullan leipomossaan puolileikillään olevansa yrittäjyyden ”posessa”, kun aloitti leipomom pyörittämisen toisen yrityksensä, pesulan, ohella. *”Aloitimme leipomisen tuosta vain, suurempia stressaamatta, miniän kanssa. Onhan sitä ollut kaikenlaista pientä vireillä ja projekteissa on oltu mukana”.* Tuulan into on edelleen kova liikkeen kehittämiseen. *”Ei kai tässä muuten iltaisin viitsisi netistä uusia ideoita etsiä, jos yrittäjyys ei kiinnostaisi”.*

Tuula on tehokas puuhanainen ja luo persoonallaan lämpöä ympärilleen. Ihan niin kuin tuo pohjoisilla alueilla elävä kaikkien tuntema sopuli. Kulkija, joka ilahduttaa, kun sen näkee, ja joka ahkeralla kulkemisellaan löytää aina uusia ystäviä.

Kuuluuko pohjolan kiertokulkuun tämä sopulienkin massavaellus? Turistit ja kaikki? Sopulitkin ovat erinomaisia selviytyjiä ravinnon kanssa, mutta kun olosuhteet muuttuvat hankaliksi niukan ravinnon saannin takia ja populaation kasvun vuoksi, lähdetään massavaellukselle uuteen uljaaseen maailmaan, jopa tuntemattomaan? Onko siinä joku opetus vai mikä, kun lopulta se ärhäkkä pikku kulkija löytää kyllä uuden paikan mihin asettua. Meidän on luotava sellaiset olosuhteet, että Lapissa kulkevat ”turistisopulit” eivät lähde massavaelluksille muualle.

”Matkailu ja sen tuomat uudet mahdollisuudet ovat tietenkin kiinnostuksen kohteena, kun yrittäjiä ollaan,” Tuula sanoo. Lappi on kokemus itsessään ja kyllä siitä joskus voisi itsekin ottaa oppia. Luonto on niin monimuotoinen ja vaihtaa olomuotoaan läpi vuoden välittämättä kulkijoista. Monet puhuvat kasvavista turistimääristä ja kuinka meidän täytyy osata hyödyntää se paikallisella tasolla.

”Miten sitä löytäisi oikean reseptin jokaiselle kulkijalle”, sitä Tuula pohtii. *”Kyllä minä vielä saan taiottua sellaiset eväät, jotta kaikki pysähtyvät nähdessään Tuulan leipomon tuotteita”.*

talvi

kevättalvi

kevät

Ravinto ja raaka-aineet

Lihantuottaja Antti Äärelä & Kiuaspulla

Kopparakeitto

Kuivalihakeitto

Poronkärstys

Pohjolan kokit eivät ainoastaan valmista hyvää ruokaa vaan myös edistävät arvoillaan kestäväää liiketoimintaa ja uudistavat lappilaista ruokakulttuuria.

Pohjolan kokit

Haluavat palvella matkailijaa kaikella sillä vieraanvaraisuudella, mitä Lapissa on tarjolla ja haluavat luoda asiakkailleen henkilökohtaisen elämyksen.

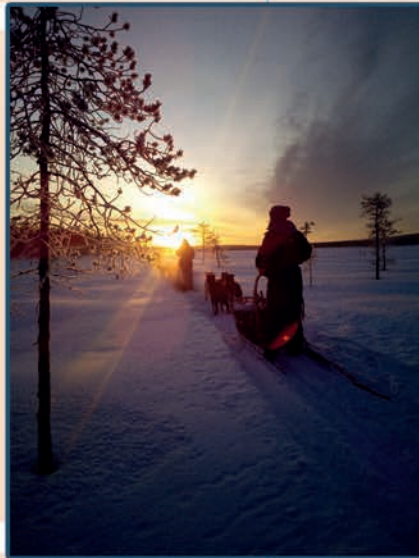
Ystäväysten tuotevalikoimassa on talvella tarjolla ”Erätulen tikkukukka” (myös vegaanisena vaihtoehtona), joka on matkailijalle tarkoitettu nuotiolla itse lämmitettävä välipalaherkku.

Paikallinen kala

Liikunta ja aktiviteetit

Vauhtitassun kennel

Matkailuaktiviteetit alueella tarjoaa naalin rekikoirista koostuva kennel Vauhtitassu.

Vetokoiraa + hiihto

Käsityöt

Katerina Mustonen

Käsitöiden avainsana on paikallisuus.

Vauhtitassun kennelin käyttämät koirien valjaat ja takit ovat käsintyöntekijä Katerinan suunnittelemat ja valmistamat.

Yritysilmeeseen soveltuva työvaate:
- Suunnittelu
- Toteutus

Käsilaukkumallistot:

Kevät-kesä mallisto

Pororuokia ja raaka-aineita
vuodenaikojen mukaan.

Poron sisäfilee

Herkkuja porosta
kaikkina eri vuoden-
aikoina

UNOHTAMATTA
VEGAANEJA

Kalakukot / Lanttu-
kukot
matkailuyrityksille.

Lapintytön leivos

Oma ruisleipäjuuri ja
oma ruisleipä
”Tuulan ohut”

Kaikkea hyvää luomuna!

Liikuntaa
koirien kanssa
myös lapsille

Koirasuunnistus

Painotus aktiviteeteissä on
liikunnallisissa harras-
tuksissa, jotka mukautuvat
vuodenaikojen mukaan.

Talvisin: Rekikoira-ajelut

Vaellusretket
koirien kanssa.

Oma historiasi.
Sinun juuresi.

Koiratarvikkeita:
kaulapantoja ja
talutusremmejä

Kuljetuskasseja ja
tarjoilualustoja
matkailijoiden
ruokatarjoiluun

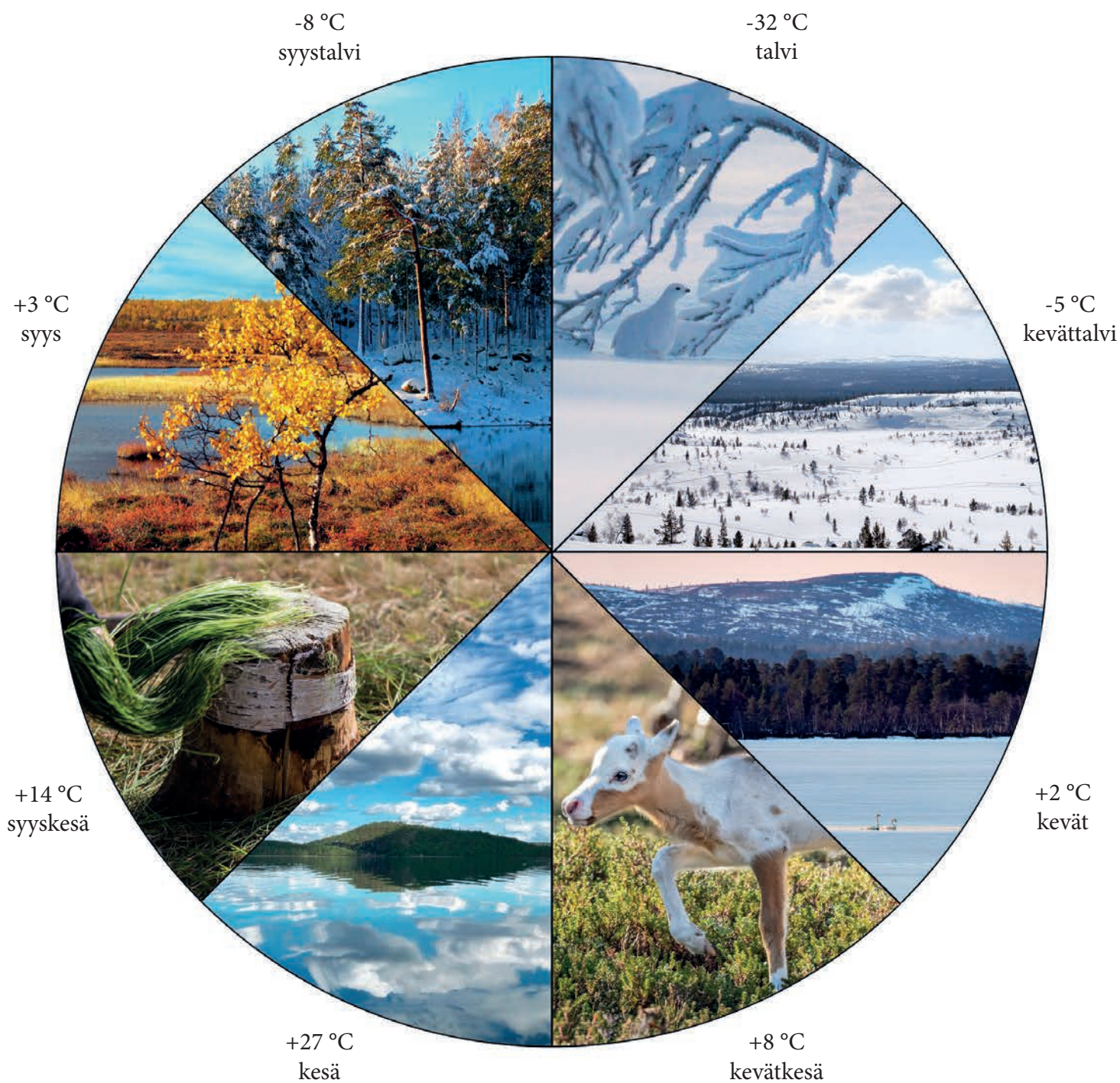

Personoituja tilaustöitä
poronahasta ja verasta.

Kahdeksan vuodenaikaa - Näiden hyödyntäminen?

Lapin kahdeksan vuodenaikaa haastaa sinut miettimään omaa tarinaasi. Saamelaisilla on neljän tutun vuodenajan sijaan vuodenaikoja peräti kahdeksan: syystalvi, talvi, kevättalvi, kevät, kevätkesä, kesä, syyskesä ja syksy. Nämä ovat myös Pohjolan ystävyksien vuodenajat.

Yrittäjä! Tässä vielä avaimet tarinallistamiseen lyhyesti:

1. Sinulla on jo olemassa oleva tuote/palvelu ja se tarvitsee huomiota. Tarinallistamisen avulla sinulla on mahdollisuus saada palveluillesi paljon enemmän näkyvyyttä = myyntiä. Sinä ansaitset tulla nähdyksi, älä siis tuskaile, vaan rakenna itsellesi uusi tarina. Olet alan vahva tekijä ja sinulla on vahva tyyli, tarinalla lujitat myös itsetuntoasi alati muuttuvilla markkinoilla.

2. Tarina lähtee asiakasymmärryksestä. Mieti ketä haluat palvella. Esimerkiksi kansainvälinen matkailija haluaa nähdä sinun persoonasi, sinun kotiseutusi ja myös sinun taustasi tarjoamassasi palveluissa. Tarinasi voi syntyä vaikka sieltä, missä juuresi ovat ja persoonallisesta tavastasi elää. Tarina esittelee sinut, jonkin osan sinusta ja elämästäsi. Mutta muista, tarinasi ei saa olla pelkkä historiikkisi tai elämäkertasi. Sen täytyy olla myös fiktiota, kuin ihmemaan satua ripauksella taikaa. Ei voi syntyä uutta, jos ei osaa irtautua vanhasta. Älä siis tyydy jo olemassa olevaan arkeesi.

3. Kertomus alkaa hahmottua, se liittyy johonkin sinuun ja se alkaa elää sinun ja yrityksesi palveluiden kautta. Lopulta yritystoimintasi alkaa kulkea tarinan avulla uusia polkuja ja alat kehittää myös tuotteitasi sen avulla. Muista että tarinasi elää ja kehittyy esim. asiakaspalautteen kautta ja on muuntautumiskykyinen.

4. Uusi sinä - joka on syntynyt tarinan avulla, alkaa esitellä tuotteita/palveluita uudella teholla. Suhtautumisesi myyntiin ja siihen miten sitä tehdään, on muuttunut. Tunnet itsesi ja tunnet asiakkaasi. Haluat tarjota asiakkaillesi parasta eli sinun omaa tarinaasi. Tarinasi on myyntivalttisi.

Yhteinen taapaleemme tämän projektin kanssa alkaa olla loppupohdintoja vailla. Jäikö tarinamme elämään ja kehittymään omillaan? Toivotaan, sillä sehän on tarinallistamisen yksi tavoite ja eikö olisi hienoa, jos ohjekirjasemme jäisi kehittymään.

Olemme käyneet läpi tarinallistamisen mekaniikkaa neljän yrityksen avulla ja luoneet oman maailman niiden ympärille. Nyt heidän on lähdettävä toteuttamaan sitä omissa toimissaan. Yrittäjän on sisäistettävä omaan toimintaansa jotain, joka ruokkii tarinaa ja antaa sille oikeat kasvot, jotka matkailija voi yhdistää heidän tarinaansa. Toisaalta yrittäjä on saanut nyt käyttöönsä yhden tien, jota voi edetä ja jonka kautta voi muokata yrityksen identiteettiä.

Yritysten täytyy yhteistyöllä ja omissa tuotteissaan tai palveluissaan tuoda esille tarinan elementtejä ja kehittää niitä, jotta ihmiset osaavat yhdistää heidät kahdeksanvuodenajan seikkailuihin. Oli se sitten pakkausmateriaali, mainos tai palvelu, jossa yhdistyvät mielikuvat ja todellisuus tavalla joka jää mieleen.

Hyvä tarina syntyy todellisista asioista, joita on olemassa siinä ympäristössä jossa yritys toimii - tässä tapauksessa Lapissa. Me olemme ikämme eläneet täällä pohjoisen vuodenaikojen kanssa yhdessä ja tienneet niiden merkityksen ja voimat. Nyt ne on valjastettu osaksi yrityksen elämää ja ne voivat tulla esiin yrityksen toiminnan, palveluiden ja tuotteiden kautta.

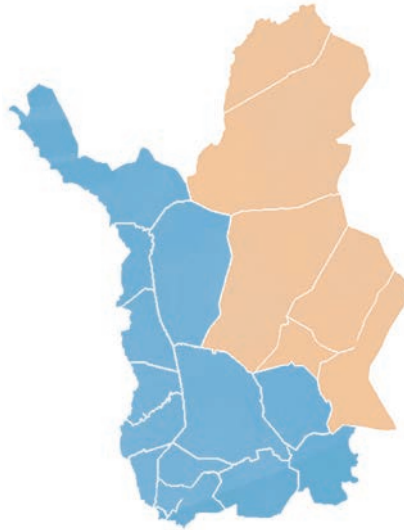
Jokaisella ohjekirjassa olevalla yrityksellä on potentiaalia kansainvälisille markkinoille, sillä heillä kaikilla oli jotain, joka vetoaa niin kotimaisiin kuin kansainvälisiin matkailijoihin. On leipomon ja lihanjalostajan tekemiä paikallisia, ekologisesti valmistettuja ruokia ja elintarvikkeita, joiden alkuperä tiedetään. Löytyy liikuttavia arktisia aktiviteettejä, joissa ollaan läsnä luonnon kanssa rekikoirien mukana. Jokainen rekikoira-ajelu on erilainen, kuten on aina asiakaskin. Lisäksi löytyy käsitöitä jotka tehdään käyttöön asiakkaan tarpeiden mukaan ja jotka syntyvät paikallisista materiaaleista perinteitä kunnioittaen.

Tähän on hyvä lopettaa. Tämän ohjekirjan avulla voit löytää oman tarinasi, joka voi alkaa elää omaa elämäänsä ja yhdistyy niihin arvoihin, joita yritystoimintasi tulevaisuudessa ilmentää.

Onnea matkallesi!

Toivoo:

Parasta Pohjoisesta - paikalliset raaka-aineet ja käsityöyrittäjyys -hankkeen koko tiimi

Leader Pohjoisin Lappi ry on Utsjoen, Inarin, Sodankylän, Pelkosenniemen, Savukosken ja Sallan kuntien sekä Kemijärven kaupungin alueella toimiva maaseudun kehittämissyhistys, jota kutsutaan Leader-ryhmäksi. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää alueen maaseudun elinvoimaisuutta sekä kehittää asumisen ja toimeentulon edellytyksiä. Yhdistyksen tehtävänä on innostaa, aktivoida ja neuvoa paikallisia toimijoita alueen kehittämiseen, avustaa hankkeiden valmistelussa ja toteuttamisessa, avustaa viranomaisten kanssa asioimisessa ja tiedottaa toimintaryhmän toiminnasta ja tuloksista. Yhdistyksen strategia, Peloton Pohjoisin 2014 –2020 on saanut rahoituksen EU:n maaseuturahastosta.

Yhdistys hallinnoi hanketta; Parasta Pohjoisesta -paikalliset raaka-aineet ja käsityörittäjäyys. Hankkeessa keskitytään liiketoimintaan, joka pohjautuu paikallisiin raaka-aineisiin ja käsityöalaan. Toimialoista tämä koskee mm. luonnontuotealaa, poron kokonaisvaltaista hyödyntämistä ja paikallisiin raaka-aineisiin tai kulttuuriin pohjautuvaa käsityörittäjäyttä.

Yrittäjyyden kynnyksiä madalletaan tuomalla kevytyrittäjyyden ja osuuskuntamallin yritystoimintaa harkitsevien tietoisuuteen ja edistetään nuorten kiinnostumista kotiseudun yritysmahdollisuuksiin toimimalla solmukohtana oppilaitoksien ja yritysten välillä.

Leader Pohjoisimman Lapin strategiassa Peloton Pohjoisin 2014-2020 nostetaan esille toimintaympäristön luomista mahdollisuuksista ja alueen osaamisesta ja voimavaroista nousevat elinkeinot: paikallinen biotalous; poro, lähiruoka, luonnontuotteet ja bioenergia sekä luovat alat ja matkailu. Toimialat sisältävät kestävä kehityksen mukaisia elementtejä ja ne ovatkin selkeästi kasvavia aloja.

Parasta Pohjoisesta -paikalliset raaka-aineet ja käsityörittäjäyys -hankkeen yleistavoitteena on lisätä alueen elinvoimaa yrittäjyyden uskalluksen, innostuksen ja osaamisen sekä yrittäjien yhteistyön vahvistumisen kautta.

Julkaisu on tehty Leadet Pohjoisin Lappi ry:n hallinnoimassa hankkeessa Parasta pohjoisesta -paikalliset raaka-aineet ja käsityörittäjäyys.

